

замість студента. Також викладачам потрібно уникати шаблонних завдань і надавати перевагу запитанням, які заохочують творчість та критичне мислення. В свою чергу, під час оцінювання слід більше часу виділити на усне опитування, щоб студенти могли розкрити свої погляди щодо поставленого завдання, описати методику дослідження та презентувати висновки [2]. Варто зазначити, що важливо оцінювати саме процес навчання, а не лише результат.

Отже, надзвичайно важливою для університету є розробка політики використання ІІІ, де повинні зазначатися рекомендовані способи його використання, види порушень академічної доброчесності щодо неправомірного використання ІІІ та види відповідальності за такі порушення. Для ЗВО потрібно оновити та оприлюднити на офіційному сайті локальні нормативні документи щодо забезпечення академічної доброчесності, декларації про дотримання академічної доброчесності із врахуванням розробленої та затвердженої політики використання ІІІ в університеті.

Список посилань

1. Joint Council for Qualifications. URL : <https://www.jcq.org.uk/> (дата звернення: 17.10.2023).
2. Times Higher Education. URL : <https://www.timeshighereducation.com/> (дата звернення: 17.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-126>

ЦИТУВАННЯ ЯК УМОВА ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Мамчур Є. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов*

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Черкаська область, Україна*

Наукові публікації – важливий аспект оприлюднення дослідницької діяльності вчених, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти. Наукова робота (монографія, навчально-методичний посібник, навчальний посібник, підручник, стаття, тези, кваліфікаційна робота тощо), відповідно до правил дотримання академічної доброчесності,

повинна містити цитування, посилання на наукові джерела, на основі яких досліджують, чи розробляють порушену проблему. Тому важливим аспектом підготовки наукової роботи до публікації є цитування, посилання й оформлення списку використаних джерел.

Цитування – це дослівний уривок чужого тексту, точне відтворення першоджерела з покликанням на нього. Цитати необхідно подавати у лапках.

Посилання – це частина чужого тексту, який цитується у власній науковій роботі, із зазначенням бібліографічної назви джерела і вказівкою на точну реальну відповідну сторінку. Посилання у наукових роботах важливі і потрібні для підтвердження наукового обґрунтування дослідження, уникнення плагіату, дотримання академічної доброчесності, мінімізації суперечок тощо. Посилання потрібно позначати у квадратних дужках із зазначенням порядкового номера у списку використаних джерел і номера сторінки праці, з якої взято цитату, наприклад [27, с. 16].

Для оформлення цитування автор / авторка має використовувати певний задекларований стиль бібліографічних описів у списку використаних джерел.

Під час оприлюднення наукової праці у виданнях в Україні, у процесі написання дисертацій, кваліфікаційних робіт тощо список використаних джерел складають відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302: 2015 [2], що набув чинності у 2015 році.

Поширеним у вітчизняних і закордонних виданнях є стиль Ара «(аббревіатура, англ. American Psychological Association – Американська психологічна асоціація) – стиль офіційного оформлення академічних робіт у сфері психології, соціології, філософії, культурології та інших суспільно-гуманітарних наук, розроблений Американською психологічною асоціацією [1, с. 1]».

У сучасних умовах російського вторгнення в Україну, військової агресії, війни Росії проти України важливим аспектом цитування у наукових публікаціях, чи кваліфікаційних роботах є дотримання заборони щодо цитування та внесення в список використаної літератури джерел, що опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також публікацій іншою мовою, якщо вони оприлюднені на території росії.

ChatGPT може бути гарним помічником у пошуку літератури для здійснення наукового, чи прикладного дослідження, під час оформлення списку наукових джерел, фіксації цитувань, оформленні посилань тощо. Однак задля дотримання академічної доброчесності здобувачі освіти, науково-педагогічні та педагогічні працівники мають усвідомлювати, що штучний інтелект має допомагати під час

здійснення освітньої чи наукової діяльності, а не повністю замінювати роботу автора наукової публікації. Тому текстовий матеріал щодо цитування, або посилання, створений штучним інтелектом, повинен бути ретельно опрацьований автором, відредагований відповідно до вимог видання, у якому має здійснюватися публікація, або до вимог до написання наукових робіт, вимог щодо навчальних посібників тощо.

Список посилань

1. Воронюк В., Радомська Л. особливості АРА-стилю для оформлення цитувань у науковому тексті. Режим доступу: <file:///C:/Users/user/Downloads/12760-45597-1-PB.pdf>

2. Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальне положення та правила складання ДСТУ 8302:2015». Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-127>

ЧИ НЕОБХІДНО ДОПОВНИТИ РОЗШИРЕНИЙ ГЛОСАРІЙ З АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПОНЯТТЯМ «ПОВНИЙ ДОСЛІВНИЙ ПЛАГІАТ УСЬОГО ТЕКСТУ ТВОРУ»?

Маруховська-Картунова О. О.

*кандидат філософських наук, доцент,
завідувач секції суспільних наук кафедри іноземних мов
та загальноосвітніх дисциплін
Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, Україна*

Проблема формування системи академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності у формі академічного *плагіату* (в перекл. з лат. *plagiatus* – «викрадений») в науковому та освітньому середовищі дедалі все більше стає актуальною й вкрай важливою. При цьому, на наш погляд, постає вкрай важлива потреба щодо необхідності доповнення «Розширеного глосарію термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 05 вересня 2017 р.) [1] поняттям «повний дослівний плагіат усього тексту твору» та необхідність посилення академічної відповідальності саме за такий різновид плагіату. Так, в частині 4 статті 42 Закону